

ALBERT IMRE KALOTASZEGI SZAKEMBER A SVÁJCI ÉS MAGYAR SEGÍTSÉGGEL MEGALAPOZOTT BIOMINŐSÍTÉS KÉT ÉVTIZEDÉRŐL

Sikertörténété tették a biotermesztést Romániában

Fennállásának húszéves évfordulóját ünnepelte Albert Imre biotermesztő szakember kolozsvári bejegyzésű biominősítő cége, amelyet elsőként regisztráltak az országban. A magyarországi és svájci segítségével megalapozott erdélyi biomezgalom országos méretűvé vált: jelenleg mintegy 620 ezer hektáryi bioművelésű területet tartanak számon Romániában, a mezőgazdasági összterület 3 százalékát.

» MAKKAY JÓZSEF

Anapokban ünnepelte fennállásának húszéves évfordulóját a kolozsvári Ecoinspect cég, amely a biogazdálkodás ellenőrzését és minősítését végző vállalkozásként az első bejegyzett társaság Romániában. Létrehozóját, a Kolozs megyei Magyarlónán élő és gazdálkodó Albert Imrét a rendszerváltás utáni romániai biogazdálkodás megteremtőjeként (portrékon) tartják számon. A kalotaszegi szakember biogazdálkodása azonban nem két évtizeddel

ezelőtt kezdődött, hanem jóval korábban, közvetlenül a rendszerváltás után. 1992-ben svájci mezőgazdasági szakemberekkel találkozott, akik felajánlották segítségüket az erdélyi biotermesztés elindításához. Évente 30-40 erdélyi gazda vett részt svájci tanfolyamokon, az erdélyi biotermesztés azonban nehézkesen indult.

„A hazai biogazdálkodás megalapozásához a Bioterra nevű, magyar és román nyelvű szaklapunk 1997-es kiadása jelentette az igazi löketet. A lap kiadását a kilencvenes évek végén a bukaresti mezőgazdasági minisztérium támogatta: a román nyelvű változat 11 ezer példányban jutott el az egész országba, a magyar lapot Erdély magyar lakta vidékein forgalmaztuk” – emlékezik az indulás körülményeire Albert Imre.

Bukovinai biotej

A romániai biomezgalom megteremtésében a következő fontos lé-

pés a Dornavátrán székelő Dorna tejfeldolgozó vállalathoz kötődik: a cég vezetői Albert Imrét keresték meg, hogy segítsen létrehozni az ország első biotejtermelő gazdaközösségét. Mivel akkoriban még nem volt bejegyzett romániai biominősítő intézmény, a kalotaszegi szakember a magyarországi Bikontroll cég vezetőjét, Roszik Pétert kérte fel, hogy végezzék el a mintegy 2500 bukovinai tejtermelő kisgazdaság minősítését. A közös munka sikertörténet lett: a Dorna elsőként az országban dolgozott fel és forgalmazott biotejet és egyéb tejtermékeket.

Tovább kellett lépni, így anyaországi szakmai segítséggel 2002-ben jegyezték be az első, biominősítést végző céget, az Ecoinspectet Romániában. A sikeres svájci, német és magyar példák alapján elindított új agrárvállalkozás azonban két évig nagyon nehezen boldogult. Állami támogatás és értékesítési piac hiányában a gazdák nem láttak fantáziát a biotermelésben. Ismét fordulóra került sor, amikor Albert Imre egyik svájci barátja segítette abban, hogy egy bulgáriai biocéghez hasonlóan svájci állami támogatáshoz jussanak.

„A pályázaton elnyert félmillió svájci frank vissza nem térítendő támogatással tudtunk igazából beindulni. A projekt keretében négy éven át Svájcban képeztük a biominősítésben részt vevő szakembereinket. Románia 2007-ben belépett az Európai Unióba, és megjelentek a biogazdálkodást segítő területalapú támogatások is” – magyarázza a gazdamérnök, aki időközben a kolozsvári agrártudományi egyetemen doktorált a rendszerváltás után elsőként biogazdálkodásból. A kolozsvári egyetem partnere lett a biomezgalomnak, és a svájci projektnek köszönhetően a bukaresti mezőgazdasági minisztérium is felfigyelt a kolozsvári cégre, ami hamarosan országos hírnevet szerzett.

Lebuknak a családok

A kétezres évek derekán megjelentek a külföldre termelő romániai mezőgazdasági cégek. Németországban keresték leginkább a biominőségű búzát, napraforgót és egyéb gabonaféléket, ami egyre több céget tett érdekeltté a váltásra. A nagy érdeklődésnek köszönhetően a kolozsvári Ecoinspect munkatársai pár éven belül lefedték az egész ország területét. Ma 33 mezőgazdasági mérnökkel, állatorvossal dolgoznak, és mintegy 2500 biotermelő gazda és sok agrárvállalkozás biominősítését és rendszeres ellenőrzését végzik. Albert Imre szerint a biominősítési rendszer ma már Romániában is épp olyan olajozottan működik és annyira szigorú, mint az Európai Unió többi tagállamában. „A farmok és a mezőgazdasági termékek sokféle ellenőrzésen és szűrőn esnek át minden évben. Minimális az esélye, hogy vegyszermaradványokat tartalmazó biotermékek kerüljenek a kereskedelembé. Amelyik gazda lebukik, az

FOTÓK: MAKKAY JÓZSEF

Kapós. Bár külföldön is nagy a termékek iránti kereslet, egyelőre elenyésző a biotermelő gazdák aránya

drágán megfizet felelőtlenségért. Öt évre kizárják a biorendszerből és vissza kell fizetnie a teljes uniós támogatást. Kevés ilyen eset volt az elmúlt tíz esztendőben” – fogalmaz a biotermesztő szakember, aki Magyarlónán családi biokertészetet tart fenn.

A biotermékek piaca Romániában is jelentősen bővül, a nagyobb bevételi forrást azonban az export jelenti. Albert szerint ezen a területen azok a gazdák a sikeresek, akik külföldre termelnek, a romániai biotermékek iránt Európa-szerte nő a kereslet.

Meg kell győzni a gazdákat

A magasabb áron értékesíthető biotermékek iránt azonban továbbra sincs túl nagy érdeklődés a romániai gazdák részéről. Az országban jelenleg 620 ezer hektáryi bioművelésű mezőgazdasági területet tartanak nyilván, ami Románia mezőgazdasági területeinek a három százaléka. Az európai uniós előírások szerint 2030-ra a tagországok mezőgazdasági területeinek legalább 25 százalékát kell ökológizációba vonni. Albert Imre szerint ez irreálisan magas szám, hét éven belül a romániai mezőgazdasági területek tíz százalékán oldható meg a biotermelés.

A szakember elsősorban a mezőgazdasági mérnökök és a gazdák tájékozatlanságával magyarázza a biotermesztésről szóló tévhitet. Amelyek közül az egyik legelterjedtebb, hogy a bioművelésű szántóföldi növénytermesztésben kicsik a hozamok. Albert sok olyan példát tud, ahol a több száz hektáron biobúzát termelő farmer jó évben hatezer kilós hektárátlagra vetekszik a konvencionális gazdálkodás hozamával. És ez minden hasznos növényre érvényes. A szakember elsősorban a megfelelő vetésforgó fontosságát hangsúlyozza. Mivel vegyi gyomirtót nem lehet hasz-

nálni, egy speciális mezőgéppel, a gyomfésűvel lehet a fiatal hasznosnövény közül eltávolítani a gyomok mintegy 80-90 százalékát. Tiltott a műtrágyahasználat is, de a mesterséges termésközpontok helyettesítésére számos más lehetőség van. Az istállótrágya mellett vagy ennek hiányában olyan természetes készítmények állnak a gazdák rendelkezésére, amelyek határfoka vetekszik a talajt szennyező műtrágyával. „A biotermesztéshez használt technológia minden láncszemével rendelkezünk, minden elérhető a romániai gazdák számára is. Meg kell barátkozni a gondolattal, hogy a biotermelés iránt egyre nagyobb az érdeklődés az Európai Unió tagországaiban. Ezt a mezőgazdasági tevékenységet kiemelten támogatják a biogazdálkodásnak nyújtott magas területalapú dotációval, másrészt az értékesített termékek ára jóval magasabb, mint a konvencionális mezőgazdaságból származó termékeké. Egyre több érv szól amellett, hogy a gazda a hagyományosról átálljon biogazdálkodásra” – fogalmaz Albert Imre.

» „Minimális az esélye, hogy vegyszermaradványokat tartalmazó biotermékek kerüljenek a kereskedelembé. Amelyik gazda lebukik, öt évre kizárják a biorendszerből és vissza kell fizetnie a teljes uniós támogatást” – fogalmaz a biotermesztő szakember.

» Svájci példa

Az Ecoinspect cég fennállásának húszéves évfordulóján tartott kalotaszegi ünnepségen Svájc bukaresti nagykövete, Arthur Mattli úgy fogalmazott, hogy a kolozsvári bejegyzésű társaság volt a kiindulópont a romániai biopiac fejlődése terén. „Büszkék vagyunk rá, hogy ez a projekt sikeresnek és fenntarthatónak bizonyult és úttörő erőfeszítéssel munkahelyeket teremtettek. Lehetőség nyílt a romániai biotermékek hozzáféréséhez, valamint a biotermékek európai exportjára” – fogalmazott a svájci diplomata, aki az alpesi ország példáival mutatta be, hogy hazájában mennyire fontos szerepe van a vegyszermentes élelmiszerek előállításának: Svájcban naponta 7,2 millió svájci frankot fektetnek be az élelmiszer- és táplálkozásfejlesztésbe. A diplomata kiemelte, hogy a berni kormány a következő időszakban 221,5 millió svájci frankkal támogatja a romániai mezőgazdaságot különböző programok révén.